quid vspiam tabularum nactus fuit, mihi communicauit liberaliter, tametsi in eodem mecum esset instituto. Qui præterea aliquid attulerunt auxilij, eos suis locis cõmemorabo, quo iustum sui beneficij encomium apud studiosos consequantur, nec ego ingratus reperiar. Omnia autem quæ ab alijs oblata simulque quæ ipse conquirere potui diligentissimè inter se contuli, quo quàm fieri posset emendatissimas descriptiones exhiberem. Vnum tamen interim, quod maximè in votis erat mihi defuit, nimirum Principatuum, & nobilium locorum exactior enumeratio ac designatio, quæ in æditis tabulis quã maximè desiderantur. Proinde huic defectui nostro veniam dabis lector, & ad celebrandum nobilitatis ordinem politicum suppetias ferre dignaberis, loca huiusmodi situmq; ac nomina, qualitatemque eorum indicando, tuo id nomini decus erit.

Orbiculi exigui locorum quorumlibet verum situm indicant, atq; hinc eorum distantia sumenda est. Cæterùm his subinde signa adhærent quibus internoscantur loca. Simplices pagi solis orbiculis, vbi ornatui locus deest contenti sunt, castra quoties nota occurrunt extante vnco notamus hoc modo ☌, cœnobia cruce sic, ♁ oppida turres vt minimum duas habent, pagi nobiles vnam. Hæc obseruauimus, quatenus nobis fuerunt nota. Facilia porrò factu signa ad has distinctiones sumpsimus, quo quilibet omissa facilè supplere queat.

Si quis lõgitudinem ac latitudinem loci alicuius explorare velit, vbi meridiani paralleli sunt id efficiet distantiam eius à latere tabulæ circino sumendo, circinumq; sic expansum ad aliud latus applicando. Si distantiam ab Orientali latere sumpsisti, circinus ex eodem latere in Septentrionali latere gradum & minutum longitudinis ostendet. Sin à Boreo latere distantiam habes, ex eodem in Orientali latere latitudinem designabit. Cùm verò meridiani non fuerint paralleli eodem quidem modo loci latitudo reperietur, at in vniuersalibus tabulis vbi paralleli sunt circulares, distãtia loci à proximo parallelo sumpta idem in latere Orientali ostendet. Longitudo autem quærenda erit filo aut regula loco superimposita versaq;, donec in Boreo australiq; latere idem vtrinq; eiusdem gradus minutum designetur, quodcunq; tum illud erit, loci assumpti longitudo existet.

Miliaria in diuersis regionibus multum subinde differunt, si ergo lubeat ea ad inuicem comparare, eadem circino ad gradus meridiani refer, & quot in vno gradu comprehendantur reuoluto circino explora, videbis quot vnius, quot item alterius regionis miliaria gradum vnum emetiantur. Sic Germanica cõmunia miliaria (quæ 15. sunt in vno gradu) quadrupla inuenies Italicis cõmunibus, & subdupla ferè quibusdam Sueuicis ac VVestfalicis.

Nonnunquam occurret simplex linea orbulo annexa, sic ♌ ♑ ♐, ea nomen ad locum pertinens indicat, ideò addita, ne in locorum pressura, quod cuique nomen debeatur ambiguum fiat.

INDEX TABVLARVM GALLIÆ.

a. Galliæ vniuersalis.
b. Britannia & Normandia.
c. Aquitania.
d. Francia, Picardia & Campania.
e. Bouloigne.
f. Aniou.
g. Berry.
h. Poictou.
i. Lotharingiæ pars septentrionalis.
k. Lotharingiæ pars meridionalis.
l. Burgundia Ducatus.
m. Burgundia Comitatus.
n. Heluetiæ tabula generalis.
o. Zurichgouv.
p. VVisliſpurgergouv.
q. Argaw.
r. Belgij vniuersalis.
ſ. Flandria.
t. Brabantia.
v. Hollandia.
x. Zelandia.
y. Geldria.
z. Artesia.
&. Hannonia & Namurcum.
&. Lutzenburg & Trier.

Nihil in hoc opere Geographico, quod pias aures offendere queat inueni. Quocirca, vt in lucem prodeat, consulo.

Quod attestor ego Iacobus Coemans ab Horst, Sacræ Theologiæ doctor, ac Ecclesiæ cathedralis S. Bauonis Gandauens. Scholasticus.

ILLVSTRISSIMO CLEMENTISS. q; PRINCIPI, IOANNI VVILHELMO, DVCI IVLIACENSI, CLIVENSI, & MONTENSI, COM. MARCHIAE & RAVENSPVRGI, DOM. IN RAVENSTEIN, &c. IVNIORI,

DOMINO SVO CLEMENTISS.

MAGNVM & operosum instituenti opus, PRINCEPS ILLVSTRISSIME, id mihi contigit, quod mediocris fortunæ honesto ciui commodam splendidamque habitationem sibi paranti euenire solet, nimirum, quando aut impensarum excessus, aut ædificij cõcepti difficultas in complures annos operam prorogat, id in primis curat, vt quibus pro sustentanda familia statim est opus, ædificet, veluti sunt culina, penu, cubicula, cisternæ, aut putei aquarum perennium. reliqua quæ ad hospitalitatem, ad vitæ iocunditatem, ad decus & magnificentiam spectãt, vt sunt porticus, exedræ, aulæ, cœnacula, tristega, delitiarum horti, & pomeria, successu temporis pro rerum oportunitate & commoditate, iuxta ichnographiæ totius operis primum delineatæ normam astruit. Ita & ego cùm totius orbis descriptionem meditarer, exigebat quidem operis distributio & ordo, vt primum de mundi fabrica, dispositioneque partium in vniuersum, deinde, de cœlestium corporum ordine & motu, tertiò de eorundem natura, radiatione, & operantium confluxu, ad veriorem astrologiam inquirendam, quartò de elementis, quintò de regnorum & totius terræ descriptione, sextò de Principum à condito mundo genealogijs, ad emigrationes gentium, & primas terrarum habitationes, rerumque inuentarum tempora & antiquitates indagandas, tractarem. hic enim rerum naturalis est ordo, qui causas & origines rerum facilè commonstrat, & ad veram scientiam sapientiamque optimus dux est. Verùm quia in meos solius humeros hæc fabrica incumbit, nec aliorum opera (exceptis, qui tabulas in æs incidunt) ad hanc perficiendam vti possum, quemadmodum qui ædificat cementariorum, fabrorum, aliorum manibus absoluit omnia, præterea nec sculptorum tanta suppetit copia, vt paucis annis institutum opus perfici queat, necessitate adactus fui, ex medio operis ædendi initium facere, neque porrò iustum erat, etiamsi vsque ad consummationem totius supprimere potuissem omnia, studiosos eius partis, quam nunc absoluissem, vsu priuare. Quamobrem eas nouæ Geographiæ quam nunc paro, tabulas, quibus hac tempestate Reipub. me maximè seruiturum existimaui, nimirum Galliæ & Germaniæ, primùm parandas euulgandasque iudicaui, in quibus etiam diligentem nauaui operam, vt ad rationem, & iustam symmetriam redigerem omnia, quantum ex obseruationibus cœlestibus, itinerarijs, impressis, scriptisque tabulis fieri potuit, vnde & loca omnia, quæ iuxta extremos cuiusque tabulæ limbos vicinis tabulis repetuntur, eodem vtrobique se modo habent in longitudine, latitudine, & distantijs, vt ex vna tabula in aliam transitus & itinera non minus agnoſci &